

สรุป อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการสื่อสารกับผลสัมฤทธิ์ของการรู้หนังสือในโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือ เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาพฤติกรรมการสื่อสารและการเปิดรับสื่อมวลชนอันจะเป็นประโยชน์ในการวางแผนการสื่อสารเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติให้สำเร็จลุล่วงถึงเป้าประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาประเทศ เพราะเชื่อมั่นว่า การศึกษาเป็นปัจจัยหลักในการพัฒนาคนและสร้างสังคม

วัตถุประสงค์ของการศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการสื่อสารกับผลสัมฤทธิ์ของการรู้หนังสือมีดังนี้คือ

1. เพื่อทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อมวลชนกับผลสัมฤทธิ์ของการรู้หนังสือ
2. เพื่อทราบถึงความสัมพันธ์ของลักษณะพฤติกรรมการสื่อสารระหว่างบุคคลของผู้เรียนกับผู้สอน เช่น ความบ่อยครั้งในการสื่อสาร ระยะเวลาในการสื่อสาร และลักษณะการมีส่วนร่วมในการสื่อสาร กับผลสัมฤทธิ์ของการรู้หนังสือ
3. เพื่อทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างความน่าเชื่อถือของผู้สอนที่รับรู้โดยผู้เรียนกับผลสัมฤทธิ์ของการรู้หนังสือ
4. เพื่อทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางเศรษฐกิจ สังคม อันได้แก่ เพศ, วัย, รายได้ กับผลสัมฤทธิ์ของการรู้หนังสือ

จากวัตถุประสงค์ดังกล่าว ได้กำหนดเป็นสมมติฐานของการวิจัยดังนี้

1. การเปิดรับสื่อมวลชนมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ของการรู้หนังสือ

2. ความบ่อยครั้งในการสื่อสารระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ของการรู้หนังสือ
3. ระยะเวลาเข้าร่วมโครงการฯ ของผู้เรียนมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ของการรู้หนังสือ
4. ระยะเวลาในการสื่อสารมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ของการรู้หนังสือ
5. การมีส่วนร่วมในการสื่อสารระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ในการรู้หนังสือ
6. ความน่าเชื่อถือของผู้สอนที่รับรู้ โดยผู้เรียนมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ในการรู้หนังสือ
7. สถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมของผู้เรียนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ของการรู้หนังสือดังนี้
 - 7.1 เพศชายมีแนวโน้มที่จะมีสัมฤทธิ์ผลในการรู้หนังสือมากกว่าเพศหญิง
 - 7.2 ผู้มีอายุน้อยมีแนวโน้มที่จะมีสัมฤทธิ์ผลในการรู้หนังสือมากกว่าผู้สูงอายุกว่า
 - 7.3 ผู้มีรายได้สูงกว่ามีแนวโน้มที่จะมีสัมฤทธิ์ผลในการรู้หนังสือมากกว่าผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่า

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ทำการศึกษาโดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงจากประชากรกลุ่มเป้าหมายในโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติที่อาศัยอยู่ในอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร การเก็บรวบรวมข้อมูลกระทำโดยผู้วิจัยและผู้ช่วยอีก 10 ท่านที่มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องทำการศึกษาเป็นอย่างดี ใช้วิธีสัมภาษณ์โดยตรงจากกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 139 ราย

สรุปผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยสรุปได้ดังนี้คือ

ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ผู้เรียนในโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติที่ศึกษาครั้งนี้จำนวน 139 คน เป็นเพศชาย 28 คน เพศหญิง 111 คน ผู้เรียนในโครงการฯ ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41-50 ปี ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรกรรม และอาชีพรับจ้าง มีรายได้เฉลี่ยประมาณ 1,400 บาทต่อเดือน เข้าร่วมโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติมาเป็นเวลาระหว่าง 9-12 เดือน ส่วนใหญ่เป็นบิดาหรือมารดาของผู้ทำหน้าที่สอน

ลักษณะพฤติกรรมการศึกษา ผู้เรียนส่วนใหญ่มีเครื่องรับวิทยุและเครื่องรับโทรทัศน์เป็นของตนเอง เปิดรับฟังรายการวิทยุและรายการโทรทัศน์ที่บ้านของตนเอง ทุกวันหรือเกือบทุกวัน รายการวิทยุที่ผู้เรียนส่วนใหญ่ชอบมากที่สุดได้แก่ รายการข่าว รายการโทรทัศน์ที่ชอบมากที่สุดได้แก่ รายการข่าวเช่นเดียวกัน ส่วนรายการโทรทัศน์ที่ชอบน้อยที่สุด ได้แก่ รายการภาพยนตร์ฝรั่งที่ฉายทางโทรทัศน์

ในรอบปีที่ผ่านมา ผู้เรียนกว่าครึ่งไปชมภาพยนตร์ตามโรงภาพยนตร์และภาพยนตร์ที่ฉายกลางแปลงเพียงปีละครั้งสองครั้ง ผู้เรียนประมาณ 1 ใน 4 ไม่เคยไปชมภาพยนตร์ตามโรงภาพยนตร์และภาพยนตร์ที่ฉายกลางแปลงเลย

ผู้เรียนส่วนใหญ่ (ประมาณร้อยละ 30) ติดตามข่าวสารจากหนังสือพิมพ์เดือนละครั้ง เนื้อหาของข่าวสารที่ชอบติดตามมากที่สุดได้แก่ ข่าวหน้าแรก ส่วนเนื้อหาข่าวสังคมชอบน้อยที่สุด

ผู้เรียนประมาณร้อยละ 80 มีการสื่อสารกับผู้สอนประมาณ 7 ครั้งต่อเดือน ผู้เรียนในโครงการฯ ที่มีการสื่อสารกับผู้สอนทุกวันมีเพียงร้อยละ 0.7 เวลาโดยเฉลี่ยที่ใช้ในการสื่อสารระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนประมาณครั้งละ 20 นาที มีเพียงร้อยละ 3 ใช้เวลาในการติดต่อสื่อสารครั้งละ 1 ชั่วโมง

กว่าครึ่งของผู้เรียนเข้าร่วมโครงการฯ มาเป็นเวลานานระหว่าง 9-12 เดือน
ระยะเวลาเข้าร่วมโครงการฯ ของผู้เรียนเฉลี่ยประมาณ 8 เดือน

ผู้เรียนเพียงร้อยละ 35 เท่านั้นที่มีส่วนร่วมในการสื่อสารกับผู้สอนในลักษณะ
ค่อนข้างจะเป็นการสื่อสารแบบ 2 ทาง ที่เหลือมีส่วนร่วมในการสื่อสารค่อนข้างน้อยหรือ
ในลักษณะค่อนข้างจะเป็นการสื่อสารแบบทางเดียว

การทดสอบสมมติฐาน จากการทดสอบสมมติฐานการวิจัยทั้ง 7 ข้อ ปรากฏ
ว่า ได้รับการยืนยันทั้งหมดกล่าวคือ

สมมติฐานข้อที่ 1 ได้รับการทดสอบว่าเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้
กล่าวคือ การเปิดรับสื่อมวลชนมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ของการรู้หนังสือ
และเมื่อหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ กับผล
สัมฤทธิ์ของการรู้หนังสือแล้วพบว่า

1. การเปิดรับสื่อวิทยุ มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ของการรู้หนังสือ
(.536) อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.001
 2. การเปิดรับสื่อโทรทัศน์ มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ของการรู้หนังสือ
(.197) อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01
 3. การเปิดรับสื่อภาพยนตร์ มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ของการรู้
หนังสือ (.362) อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.001
 4. การเปิดรับสื่อหนังสือพิมพ์และนิตยสาร มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์
ของการรู้หนังสือ (.698) อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.001
- ส่วนการเปิดรับสื่อมวลชนทุกประเภทร่วมกันมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ของการ
รู้หนังสือ (.709) อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.001

เมื่อมีการควบคุมตัวแปรที่อาจจะมีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ คือระยะเวลาใน
การเข้าร่วมโครงการฯ การเปิดรับสื่อมวลชนประเภทนี้มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ของ
การรู้หนังสือ (.644) อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.001

สมมติฐานข้อที่ 2 ได้รับการทดสอบว่าเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ ความบ่อยครั้งในการสื่อสารระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ของการรื้อหนังสืออย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.001

สมมติฐานข้อที่ 3 ได้รับการทดสอบว่าเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้เช่นกัน กล่าวคือ ระยะเวลาเข้าร่วมโครงการฯ ของผู้เรียนมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ของการเรียนรื้อหนังสือ (.575) อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.001

สมมติฐานข้อที่ 4 เป็นไปตามที่ตั้งไว้ กล่าวคือ ระยะเวลาในการสื่อสารระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ของการรื้อหนังสือ (.421) อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.001

สมมติฐานข้อที่ 5 ก็เป็นไปตามที่ตั้งไว้ กล่าวคือ การมีส่วนร่วมในการสื่อสารระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ของการรื้อหนังสือ (.723) อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.001

สมมติฐานข้อที่ 6 ได้รับการทดสอบว่าเป็นไปตามสมมติฐาน กล่าวคือ ความน่าเชื่อถือของผู้สอนที่รับรู้โดยผู้เรียนมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ของการรื้อหนังสือ (.706) อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.001

สมมติฐานข้อที่ 7 ได้รับการทดสอบว่าเป็นไปตามสมมติฐาน ดังนี้

- 7.1 เพศชายมีแนวโน้มที่จะมีสัมฤทธิ์ผลของการรื้อหนังสือมากกว่าเพศหญิง
- 7.2 ผู้มีอายุน้อยมีแนวโน้มที่จะมีสัมฤทธิ์ผลของการรื้อหนังสือมากกว่าผู้สูงอายุกว่า
- 7.3 ผู้มีรายได้สูงกว่ามีแนวโน้มที่จะมีสัมฤทธิ์ผลของการรื้อหนังสือมากกว่าผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่า

จากการหาค่าสหสัมพันธ์ตามสมมติฐานในข้อที่ 7 พบว่า

เพศชายมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ของการรื้อหนังสือ (.165) อย่าง

มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ผู้มีอายุน้อยมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ของการรื้อหนังสือ (.220)
อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.001

ผู้มีรายได้สูงกว่ามีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ของการรื้อหนังสือ (.274)
อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.001

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสื่อสารกับผลสัมฤทธิ์ของการรู้หนังสือ ซึ่งปรากฏผลที่น่าสนใจหลายประการที่จะได้อภิปรายตามลำดับต่อไปนี้

ข้อมูลทั่วไป

จากจำนวนกลุ่มตัวอย่างในโครงการฯ 139 คน เป็นชายจำนวน 28 คน เป็นหญิง 111 คน จะเห็นได้ว่าเป็นหญิงมากกว่าชายเกือบสี่เท่า ทั้งนี้อาจเป็นเพราะลักษณะสังคมชนบทไทย ที่เพศชายมักจะได้รับการสนับสนุนให้เข้าโรงเรียนมากกว่าเพศหญิง ทำให้จำนวนผู้ไม่รู้หนังสือเพศหญิงมากกว่าเพศชายถึงประมาณ 4 เท่าตัวในโครงการนี้

กลุ่มตัวอย่างในโครงการฯ มีอาชีพเกษตรกรและรับจ้างเป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างอาศัยอยู่ในพื้นที่ทำการเกษตร

ผู้ทำหน้าที่สอนส่วนใหญ่เป็นบุตรของผู้เรียน เพราะการเรียนในโครงการฯ เน้นให้ผู้รู้หนังสือที่อยู่ในครอบครัวเดียวกันเป็นผู้สอนกันเองเป็นอันดับแรก ดังนั้น ผู้สอนจึงกลายเป็นหน้าที่ของบุตรของผู้เรียน ซึ่งเป็นผู้รู้หนังสือที่อยู่ใกล้ชิดในครอบครัว นอกจากนั้นผู้สอนกับผู้เรียนมักจะเป็นสามีภรรยา พี่กับน้อง หรือเป็นญาติกัน ซึ่งต่างก็เป็นผู้ใกล้ชิดอยู่ในครัวเรือนเดียวกัน

การทดสอบสมมติฐาน

จากสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ตั้งไว้ว่า การเปิดรับสื่อมวลชนมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ของการรู้หนังสือนั้น ผลการวิเคราะห์ พบว่า การเปิดรับสื่อมวลชนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ของการรู้หนังสือค่อนข้างสูง ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่า สื่อมวลชนอันประกอบด้วย วิทยุ โทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ เป็นสื่อมวลชนที่เข้าถึงประชาชนอย่างกว้างขวางและทั่วถึง โดยเฉพาะสื่อวิทยุในปัจจุบันเป็นสื่อที่มีราคาถูก ผู้ไม่รู้หนังสือสามารถฟังและเข้าใจโดยไม่ต้องใช้ทักษะการอ่าน จากการสำรวจพบว่า ผู้เรียนในโครงการฯ ร้อยละ 85 มีเครื่องรับวิทยุของตนเองและร้อยละ 73 มีเครื่องรับโทรทัศน์ของตนเอง และชอบติดตามข่าวสารจากรายการข่าวมากที่สุด แต่สำหรับสื่อสิ่งพิมพ์ ผู้เรียนในโครงการฯ จำเป็นต้องขอร้องให้ผู้รู้หนังสืออ่านหรือเล่าเรื่องราวต่าง ๆ ที่คนสนใจ

ให้ฟังถึงความอยากรู้อยากเห็นนี้เองอาจเป็นแรงจูงใจ หรือแรงเสริมให้ผู้เรียนใน
 โครงการฯ มุ่งานะเล่าเรียนและฝึกฝนตนเอง จนสามารถอ่านและเขียนได้ จากการศึกษา
 ปัจจัยการเปิดรับสื่อมวลชนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ของการรู้หนังสือนี้เอง แสดงให้
 เห็นว่าสื่อมวลชนมีความสำคัญเหมาะกับการใช้เป็นส่วนส่งเสริมการเรียนการสอนใน
 โครงการฯ อาจเป็นไปในรูปแบบของการจัดรายการวิทยุ เสนอข่าวสารในหนังสือพิมพ์
 และนิตยสารให้มีเนื้อหาสอดคล้องกับบทเรียนที่ใช้ในโครงการฯ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทั้ง
 ผู้สอนและผู้เรียน และเป็นการเพิ่มสัมฤทธิ์ผลของการรู้หนังสือในกลุ่มเป้าหมายให้สูงขึ้น
 ภาย

ในสมมติฐานข้อ 2 ซึ่งเสนอว่า ความบ่อยครั้งในการสื่อสารระหว่างผู้เรียน
 กับผู้สอนมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ของการรู้หนังสือนั้น ผลการวิเคราะห์
 พบว่า ผู้ที่มีการสื่อสารกับผู้สอนบ่อยครั้งกว่ามีผลสัมฤทธิ์ของการรู้หนังสือมากกว่า

ในสมมติฐานข้อ 3 ที่ว่า ระยะเวลาเข้าร่วมโครงการฯ ของผู้เรียนมีความ
 สัมพันธ์ในทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ของการรู้หนังสือนั้น ผลการวิเคราะห์พบว่าผู้เรียนใน
 โครงการฯ ที่เข้าร่วมโครงการฯ นานกว่ามีผลสัมฤทธิ์ของการรู้หนังสือมากกว่าผู้ที่
 เริ่มเข้าโครงการฯ

ในสมมติฐานที่ 4 ซึ่งตั้งไว้ว่า ระยะเวลาในการสื่อสารระหว่างผู้เรียนกับ
 ผู้สอนมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ของการรู้หนังสือนั้น ผลจากการวิเคราะห์
 พบว่า ผู้เรียนในโครงการฯ ที่ใช้เวลาในการสื่อสารกับผู้สอนในแต่ละครั้งของการ
 เรียนมากกว่ามีผลสัมฤทธิ์ของการรู้หนังสือมากกว่า

ในสมมติฐานที่ 5 ตั้งไว้ว่า การมีส่วนร่วมในการสื่อสารระหว่าง
 ผู้เรียนกับผู้สอนมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ของการรู้หนังสือ ผลการวิเคราะห์
 พบว่า ผู้เรียนที่มีส่วนร่วมในการสื่อสารกับผู้สอนหรือการที่ผู้สอนกับผู้เรียนมีการสื่อสาร
 กัน ในลักษณะสองทางมากกว่า มีผลทำให้การรู้หนังสือมีโอกาสสัมฤทธิ์ผลมากขึ้น

จากสมมติฐานข้อ 2 ถึงสมมติฐานข้อ 5 เห็นได้ว่าความบ่อยครั้งในการ
 สื่อสารระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ระยะเวลาเข้าร่วมโครงการฯ ของผู้เรียน ระยะเวลา
 ที่ใช้ในการสื่อสารระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน การมีส่วนร่วมในการสื่อสาร

ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ทางก็มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ของการรู้หนังสือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้เรียนมีโอกาสเรียนบทเรียนไปได้มากกว่า มีโอกาสฝึกฝนทักษะการอ่านและเขียนมากกว่า และซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับบทเรียน รวมทั้งมีปฏิริยาโต้ตอบกับผู้สอนได้โดยทันที ทำให้ผู้สอนสามารถทราบได้ทันทีว่า ผู้เรียน เข้าใจบทเรียนมากน้อยเพียงใด เพื่อที่จะโค้ชบายเพิ่มเติมหรือเปลี่ยนวิธีอธิบายใหม่ เพื่อช้กความไม่เข้าใจในบทเรียนนั้น ๆ กวยเหตุเหล่านี้เองอาจทำให้ผู้เรียนมีสัมฤทธิ์ ผลของการรู้หนังสือมากกว่า

ในสมมติฐานข้อ 6 ซึ่งเสนอความน่าเชื่อถือของผู้สอนที่รับรู้โดยผู้เรียนมีความ สัมพันธ์ในทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ของการรู้หนังสือนั้น ผลจากการวิเคราะห์พบว่า ความ น่าเชื่อถือของผู้สอนที่รับรู้โดยผู้เรียนมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญในทางบวกกับผล สัมฤทธิ์ของการรู้หนังสือ ความน่าเชื่อถือของผู้สอนซึ่งประกอบด้วย (1) ความน่าไว้วางใจ (2) ความรู้ความสามารถในเรื่องที่จะสอน (3) ความกระฉับกระเฉงมีชีวิตชีวานั้นเป็น คุณลักษณะที่ดีของครู เมื่อผู้เรียนมีความไว้วางใจในผู้สอน มีความเชื่อถือนในความรู้ ความสามารถในการเรื่องที่จะสอน ประกอบกับการกระตือรือร้นของผู้สอนที่จะสอนบทเรียน นั้น ๆ แก่ผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนมีศรัทธาในตัวผู้สอน การเรียนการสอนนั้นย่อมจะสำเร็จ ลุล่วงด้วยก็

จากสมมติฐานข้อที่ 7.1 ที่ตั้งไว้ว่า เพศชายมีแนวโน้มที่จะมีสัมฤทธิ์ผลใน การรู้หนังสือมากกว่าเพศหญิง ผลการวิเคราะห์พบว่า เป็นจริงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ข้อค้นพบอันนี้อาจอธิบายได้ว่า เพศหญิงมีภาระรับผิดชอบงานบ้านหลายประเภท เช่น หุงหาอาหาร ดูแลบุตร ทำความสะอาด จึงทำให้ไม่มีเวลาที่จะทบทวนบทเรียน ซึ่งอาจ เป็นสาเหตุหนึ่งทำให้มีผลสัมฤทธิ์ในการรู้หนังสือน้อยกว่าเพศชาย

ในสมมติฐานข้อที่ 7.2 ที่ตั้งไว้ว่า ผู้ที่มีอายุน้อยกว่า มีแนวโน้มที่จะมีสัมฤทธิ์ผล ในการรู้หนังสือมากกว่าผู้สูงอายุ ผลการวิเคราะห์พบว่า เป็นไปคตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อันอาจเป็นไปได้ว่า ผู้ที่มีอายุน้อยกว่ามีความพยายามมุ่งมั่นที่จะสร้างตนเองให้เป็น ปึกแผ่น มีความก้าวหน้าในอาชีพ มีความเจริญทางสมองสูงกว่า มีความจำดีกว่าผู้สูงอายุ ซึ่งมีภาระที่คองรับผิดชอบทางครอบครัวมากกว่า ไม่มีความกระฉับกระเฉงกระตือรือร้น เหมือนคนที่อ่อนวัยกว่า ดังนั้นผู้ที่มีอายุน้อยกว่าจึงมีแนวโน้มที่จะมีสัมฤทธิ์ผลในการรู้หนังสือ มากกว่าผู้สูงอายุ

จากสมมติฐานข้อที่ 7.3 ที่ตั้งไว้ว่า ผู้ที่มีรายได้สูงกว่ามีแนวโน้มที่จะมีสัมฤทธิ์ผลในการรู้หนังสือมากกว่าผู้มีรายได้นั้น ผลจากการวิเคราะห์พบว่า เป็นจริงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ที่มีรายได้สูงกว่า มีอำนาจในการซื้อหาสื่อมวลชน อินเทอร์เน็ต วิทยุ โทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ รวมทั้งเครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ และสามารถจัดหาแรงงานมาทำงานต่าง ๆ แทนตนเองได้ จึงมีเวลาว่างที่จะใช้ในการเรียนมากกว่าผู้มีรายได้นั้น ซึ่งต้องทำงานทุกอย่างด้วยตนเอง ทำให้ไม่มีเวลาให้กับบทเรียนมากนัก ดังนั้น ผู้ที่มีรายได้สูงกว่าจึงมีแนวโน้มที่จะมีสัมฤทธิ์ผลของการรู้หนังสือมากกว่า

ดังนั้น เพื่อที่จะเพิ่มผลสัมฤทธิ์ของการรู้หนังสือให้แก่ผู้เรียนในโครงการฯ ต่อไป ควรสนับสนุนให้การเรียนการสอนในโครงการฯ เป็นไปในรูปแบบที่ใช้การสื่อสารแบบสองทาง เพื่อให้ผู้เรียนและผู้สอนมีโอกาสอภิปราย โต้ตอบ ซักถามข้อสงสัย ในแบบเรียนรวมทั้งควรใช้เวลาในการสื่อสารในเรื่องที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนให้มากขึ้น และใช้เวลาในการสื่อสารในแต่ละครั้งนานขึ้นด้วย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้พิจารณาได้ใน 2 ด้านคือ

ก. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในอนาคต มีดังนี้

1. ในอนาคตควรมีการวิจัยหาคำตอบเกี่ยวกับนี้ โดยใช้กลุ่มประชากรเป้าหมายที่แตกต่างไปจากนี้ ในเขตกอื่น ๆ เพื่อทราบปัจจัยและอุปสรรคปัญหาให้แตกต่างกันออกไป รวมทั้งเพื่อเป็นการยืนยันสมมติฐานของการวิจัยให้แน่ชัดยิ่งขึ้น

2. ควรมีการศึกษาเจาะลึกถึงการเปิดรับสื่อแต่ละประเภทเพื่อให้ทราบปัญหาและอุปสรรคอันจะเป็นประโยชน์ในการนำไปใช้ในการวางแผนการสื่อสารเพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ของการรู้หนังสือในโครงการฯ

3. ควรนำความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียนและผู้สอน เข้าเป็นตัวแปรในการวิจัยด้วย

ข. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปปฏิบัติในโครงการฯ วัตถุประสงค์เพื่อการรู้หนังสือ

มีดังนี้

1. ควรเพิ่มประสิทธิภาพของผู้สอนโดยการจัดฝึกอบรมเกี่ยวกับเทคนิคการสอนและการวัดผล รวมทั้งจัดหาเอกสารการเรียนรู้ให้พอเพียงแก่ความต้องการ
2. กระตุ้นให้ผู้เรียนเปิดรับสื่อมวลชนมากขึ้น รวมทั้งจัดทำรายการวิทยุโทรทัศน์ประกอบการเรียนรู้ให้สอดคล้องกัน จัดหาหนังสือพิมพ์ นิตยสาร และภาพ มาแจกเพื่อกระตุ้นให้เกิดความอยากอ่าน อยากเขียน
3. ควรส่งเสริมการเรียนการสอนของโครงการฯ ในลักษณะผู้เรียนมีส่วนร่วมในการสื่อสารกับผู้สอนมากขึ้น เช่น การเปิดโอกาสให้ซักถาม อภิปรายมากขึ้น

นอกจากนี้ควรชักชวนให้ผู้เรียนและผู้สอนมีการสื่อสารในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนให้บ่อยขึ้น และใช้เวลาในการสื่อสารแต่ละครั้งให้นานขึ้น

4. ควรจะได้มีการศึกษาถึงเอกสารที่ใช้ในการเรียนการสอนในโครงการว่าเหมาะสมหรือไม่เพียงใด สำหรับห้องที่ซึ่งมีลักษณะของชนบทรรมนิยมประเพณีที่ต่างกัน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย